

Panująca w Europie tendencja „rozlewania się” miast (*urban sprawl*) oraz procesy zmian gospodarczych i demograficznych wpływają na wykorzystywanie przestrzeni w sposób niekonkurencyjny i niezgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Dodatkowo rozproszony charakter struktur przestrzennych, wysokie zapotrzebowanie na nowe tereny oraz energię przyspieszają proces zmian klimatu.

► **Głównym celem projektu CircUse jest wzmocnienie systemów zarządzania terenami przemysłowymi przez zastosowanie metody zarządzania cyklicznym wykorzystywaniem terenów w miastach. Metoda ta stanowi narzędzie planowania gospodarczego i przestrzennego dla gmin, ale również może być przydatnym narzędziem w skali regionu. Jest instrumentem wspomagającym zrównoważoną gospodarkę terenami, uwzględniającym cele gospodarcze, społeczne i środowiskowe.**

W projekcie CircUse przy pomocy tej metody oraz nowych narzędzi przygotowano wizje zagospodarowania terenów sześciu obszarów pilotowych w Austrii, Republice Czeskiej, Niemczech, Polsce, na Słowacji i we Włoszech.

Projekt ma charakter aplikacyjny i przyczynia się do rozwoju metod zrównoważonej gospodarki przestrzennej uwzględniających potrzeby przyjaznego środowisko recyklingu terenów.

Projekt zagospodarowania terenu pilotowego w Usti

Wtórne wykorzystywanie miejskiej przestrzeni zapobiega „rozlewaniu się” osadnictwa, a co za tym idzie, zwiększaniu długości dojazdów do odległych dzielnic w miastach. Ten istotny aspekt ograniczania emisji związanych ze wzrostem zadań transportowych został także uwzględniony w projekcie.

W ramach projektu zebrano doświadczenia 12 partnerów z Austrii, Republiki Czeskiej, Niemiec, Polski, Słowacji i Włoch, którzy na sześciu pilotowych obszarach zrealizowali plany działań przyczyniających się do ochrony zasobów przestrzeni a także do ograniczenia wpływu środowiskowego na zmiany klimatu.

Odnowione konstrukcje przemysłowe w Turynie, otoczone parkiem, przeznaczone na uprawianie sportów na utwardzonych powierzchniach

► Efekty realizacji projektów pilotowych

- ✓ Sześć regionalnych lub lokalnych wizji zagospodarowania terenów w sposób konkurencyjny i przeciwdziałający zmianom klimatu, stworzonych przez głównych interesariuszy (z włączeniem jakościowych i ilościowych celów związanych z zapotrzebowaniem miast na tereny).
- ✓ System zarządzania integrujący planowanie przestrzenne i gospodarowanie zasobami środowiska na poziomie subregionalnym.
- ✓ Sześć demonstracyjnych planów działań dla terenów (1) zielonych, (2) rolniczych, (3) przemysłowych, (4) wykorzystania tymczasowego oraz (5) mieszanych struktur urbanistycznych.
- ✓ Podniesienie świadomości interesariuszy biorących udział w opracowywaniu projektów pilotowych w zakresie konieczności recyklingu terenów miejskich.

- ▶ Plany działań zostały opracowane, aby pokazać potrzebę powiązania planowania, informacji, organizacji i współpracy, finansowania i budżetowania a także marketingu. Przygotowano je dla obszarów o różnej skali, począwszy od pojedynczej działki i skończywszy na regionie.
- ▶ Plany te prezentują sześć różnych sposobów podejścia do zarządzania zrównoważonym użytkowaniem terenów miejskich.
- ▶ Plany te stanowią wkład do strategii rozwoju terenów przemysłowych i zdegradowanych i wspierają wzrost wykorzystania istniejących terenów zurbanizowanych. Wypracowane w ramach tych planów instrumenty mają na celu ograniczenie sięgania do terenów niezainwestowanych na rzecz wykorzystywania potencjału wewnętrznego obszarów miejskich.

▶ Asti, Włochy

Plan działań dla miasta Asti dotyczy zarządzania wieloma porzuconymi terenami o różnej charakterystyce i położeniu. Wśród nich najważniejszy to teren dawnego zakładu Way-Assauto obejmujący pozostawione obiekty i tereny przemysłowe. Plan obejmuje szereg wielozadaniowych działań zmierzających do ponownego wykorzystania porzuconych terenów w mieście, ustalonych przy udziale różnych interesariuszy.

▶ Region Środkowej Saksonii, Niemcy

Plan rozwoju dla Saksonii podkreśla konieczność efektywnego zarządzania terenami w celu obniżenia wskaźnika ich wykorzystania. Wskaźnik ten dla Saksonii ustalono na poziomie 2 ha/dzień docelowo do osiągnięcia w 2020 r. Dla osiągnięcia tego celu została powołana międzyministerialna grupa robocza. Region Saksonii i miasto Freiberg jako wiodące w innowacyjnych działaniach oraz badaniach środowiskowych wspierają zasadę zarządzania cyklicznym wykorzystywaniem terenów. Freiberg będzie modelowym miastem w realizacji celów rozwojowych Saksonii.

▶ Regionie Usti, Czechy

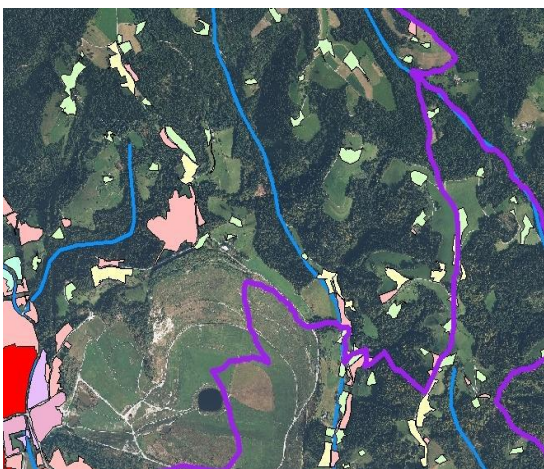

W Regionie Usti tworzenie planu działań było poprzedzone licznymi spotkaniami z interesariuszami w celu podniesienia wiedzy na temat cyklicznego wykorzystywania terenów. Ponadto podczas spotkań prezentowane były materiały dotyczące dostępnych instrumentów prawnych, lokalnych i krajowych polityk w zakresie gospodarowania terenami. W efekcie opracowano plan działań obejmujący dane dotyczące jakości terenów miejskich wraz z oceną ich dostępności i potencjału wewnętrznego dla przyszłego rozwoju.

► Mikroregion Trnava, Słowacja

Mikro-region Trnavy na Słowacji prezentuje wizję działania efektywnej struktury współpracy i powiązań pomiędzy różnymi aspektami rozwoju mikro-regionu, różnymi aktorami tego procesu i interesami w ramach wspólnej strategii jako odpowiedzi na problemy zagospodarowania terenów przemysłowych, porzuconych budynków oraz rosnących oczekiwań dotyczących usług społecznych i terenów pod prywatne inwestycje. Celem jest zintegrowanie wielozadaniowych działań dla ponownego wykorzystania nieużytków w mieście i w miejscowościach otaczających włączając różnych interesariuszy w proces planowania, podejmowania decyzji i wdrażania połączonej strategii. Ten sposób podejścia w postaci wspólnej strategii i działań jest główną filozofią planu działań i gwarantuje postęp w kierunku wspólnego rządzenia jako nowej jakości w polityce miejskiej.

► Region Voitsberg, Austria

W Regionie Voitsberg wdrożenie metody cyklicznego wykorzystywania terenów miało na celu ograniczenie zużycia terenów i zasklepiania gleb oraz dostarczenie regionowi długoterminowej koncepcji zarządzania terenami. Przeanalizowano możliwości przyszłego wykorzystania terenów pogórnich oraz zbadano ich potencjał dla przyszłego wykorzystania na produkcję biomasy. Plan działań opracowano dla szeregu obszarów, uwzględniając także możliwości ich tymczasowego wykorzystania. Plan działań będzie wdrażać agencja specjalnie powołana dla tych zadań.

► Dzielnica Brzeziny, Piekary Śląskie, Polska

Plan działań dla dzielnicy Brzeziny w Piekarach Śląskich stanowi przykład wdrożenia zarządzania cyklicznym wykorzystywaniem terenów na obszarze typowym dla miast Śląska, gdzie problemy środowiskowe, społeczne i gospodarcze są skutkiem poprzedniej intensywnej działalności przemysłowej (ze wszystkimi negatywnymi konsekwencjami). Celem było przywrócenie walorów przyrodniczych terenom zdegradowanym, zapewnienie rozwoju gospodarczego dzielnicy przez wprowadzanie nowych projektów jak również pomoc w ich wdrożeniu. Zadania te wypełnia działający w Piekarach Śląskich Park Przemysłowy EkoPark, który pełni funkcję operatora.

Tereny dawnej Kopalni Węgla Kamiennego Gottwald w Katowicach

► Najważniejsze efekty projektu

- ✓ Opracowanie i wdrożenie przyjaznego dla użytkownika i opartego na GIS narzędzia dla władz lokalnych i regionalnych wspierającego zarządzanie cyklicznym wykorzystywaniem terenów
- ✓ Sformułowanie modelowych planów działania dla cyklicznego wykorzystywania terenów
- ✓ Opracowanie i wdrożenie struktur zarządzania terenami w skali dzielnicy dla dzielnicy Brzeziny w Piekarach Śląskich i regionu dla regionu Voitsberg w Austrii
- ✓ Opracowanie kompendium wiedzy na temat praktyki cyklicznego wykorzystywania terenów z zastosowaniem proponowanej w projekcie metody

Wyniki prac międzynarodowego zespołu prezentowano na szkoleniach, spotkaniach z władzami samorządowymi poszczególnych gmin i regionów oraz na międzynarodowych konferencjach, jak np. REALCORP, CABERNET, Kongresy AESOP itp. Strona internetowa prezentuje bieżące informacje o działaniach i osiągnięciach projektu.

► Najważniejsze fakty

- ✓ Źródło finansowania: Program dla Europy Środkowej
- ✓ Nr umowy - 2CE174P4
- ✓ Budżet - 2 421 799,74 Euro
- ✓ Termin realizacji - 3/2010–8/2013

► Strona internetowa prezentuje informacje o działaniach i osiągnięciach projektu

Dodatkowych informacji udziela:
dr Anna Starzewska-Sikorska, Koordynator Projektu
e-mail: a.starzewska@ietu.katowice.pl
tel.: 32 254 30 61 wew.275.

Realizatorzy projektu CircUse

Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach
Koordynator projektu

Miasto Piekary Śląskie

umweltbundesamt^U
ENVIRONMENT AGENCY AUSTRIA

Agencja Ochrony Środowiska Austrii

Telepark Baernbach Corporation Ltd., Austria

IURS

Instytut Zrównoważonego Rozwoju, Praga, Republika Czeska

Region Usti, Republika Czeska

Niemiecki Instytut Urbanistyki, Berlin, Niemcy

LANDESAMT FÜR UMWELT,
LANDWIRTSCHAFT
UND GEOLOGIE

Freistaat
SACHSEN

Landkreis Mittelsachsen, Saksonia, Niemcy

SPECTRA
Centre of Excellence

Uniwersytet w Bratysławie, Słowacja

Miasto Trnava, Słowacja

Istituto Superiore sui
Sistemi Territoriali per l'innovazione

Instytut Innowacji w Systemach Terytorialnych, Turyn, Włochy

Gmina Asti, Piedmont, Włochy